

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 2 lipca 2025 r.

Poz. 5373

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.140.2025.9

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 26 czerwca 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność § 9 ust. 3 załącznika do uchwały nr XII/115/2025 Rady Miasta i Gminy Margonin z dnia 22 maja 2025 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Margonin - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 22 maja 2025 r. Rada Miasta i Gminy Margonin podjęła uchwałę nr XII/115/2025 w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Margonin. Załącznik do uchwały stanowi Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Margonin, dalej jako: "Regulamin".

Uchwałę podjęto na podstawie "art.90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz.750 ze zm.)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 27 maja 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Uchwała została podjęta na podstawie przepisu art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.), dalej: "u.s.o.", zgodnie z którym: "Rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności: 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1; 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy; 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego; 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego".

Należy podkreślić, że uchwała podejmowana na podstawie art. 90f u.s.o. stanowi akt prawa miejscowego. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności - art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez radę przy podejmowaniu uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące

nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje albo w całości. Powyższe stanowisko organu nadzoru, potwierdza uzasadnienie wyroku NSA oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r., I SA/Wr 1798/99, LEX nr 49428, w którym stwierdzono, że: "opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał".

Analiza treści art. 90f u.s.o. prowadzi zatem do stwierdzenia, iż określając materię, jaką pozostawiono do uregulowania w drodze uchwały radzie gminy, wyznacza on granice upoważnienia ustawowego do wydania aktu prawa miejscowego. O ile jednak w zakresie przedmiotowym nie tworzy on zamkniętego katalogu elementów kształtujących treść regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, które winny być w takim regulaminie ujęte, o tyle użyte w nim wyrażenie „w szczególności” wskazuje, iż uchwalany regulamin obligatoryjnie musi obejmować wszystkie kwestie określone w art. 90f pkt 1-4 u.s.o. Jednocześnie rada może unormować w uchwale podejmowanej w oparciu o art. 90f u.s.o. także inne sprawy niż wymienione w pkt 1-4 tego przepisu, co jednak nie oznacza pełnej dowolności w zakresie ustalania regulaminu udzielania pomocy materialnej.

W świetle powyższego za niezgodne z prawem należy uznać postanowienia § 9 ust. 3 Regulaminu, zgodnie z którym (cyt.) "Nieprawidłowa realizacja stypendium szkolnego przez otrzymującego wypłatę, o której mowa w ust. 1, podlega zwrotowi całkowitemu lub częściowemu, w trybie właściwy dla przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. O terminie i wysokości zwrotu stypendium szkolnego orzeka wypłacający w drodze decyzji administracyjnej".

Rada określając przypadki utraty prawa do otrzymania stypendium szkolnego działała bez podstawy prawnej. Należy mieć bowiem na uwadze, iż w ramach delegacji zawartej w art. 90f u.s.o., nie mieści się określenie kryteriów zwrotu stypendium szkolnego. Co więcej, należy podnieść iż, materię dotyczącą zmiany okoliczności uprawniających do przyznania stypendium ustawodawca uregulował mocą art. 90o ust. 4 u.s.o., zgodnie z którym: "Stypendium szkolne wstrzymuje się albo cofa w przypadku ustania przyczyn, które stanowiły podstawę przyznania stypendium szkolnego". Przy czym zwrot "przyczyny, które stanowiły podstawę przyznania stypendium szkolnego" oznacza te okoliczności dotyczące statusu materialnego ucznia, które bezpośrednio uzasadniały przyznanie stypendium. Jednocześnie, z wykładni literalnej można wyprowadzić wniosek, że stypendium należy wstrzymać w przypadku, gdy okoliczności uzasadniające przyznanie stypendium ustały w chwili poinformowania o nich. W sytuacji natomiast, gdy przyczyny uzasadniające przyznanie stypendium nie istniały już w trakcie korzystania z tego świadczenia, stypendium należy cofnąć. Należności z tytułu nienależnie pobranego stypendium szkolnego podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 90o ust. 5 u.s.o.).

Nie ulega wątpliwości, że rada gminy obowiązana jest przestrzegać zakresu upoważnienia ustawowego udzielonego jej przez ustawę w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego, a w ramach udzielonej jej delegacji w tych działaniach nie może wkraczać w materię uregulowaną ustawą. Przekroczenie upoważnienia ustawowego stanowi zatem istotne naruszenie prawa, stanowiące podstawę do stwierdzenia nieważności regulacji zawartej w § 9 ust. 3 Regulaminu.

W tym stanie rzeczy, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miasta i Gminy Margonin

Burmistrz Miasta i Gminy Margonin